hejmar 31 bihar 2002

KURMANCÎ

rojnameya taybetî ya Enstîtuya Kurdî ya Parîsê li ser pirsên zaravê kurmancî

Min ev nivîsî ne ji bo sahibrewacan
Belkî ji bo biçûkêd Kurmancan
Ehmedê Xanî
(Sedsala XVII)

Civîna Sevrê

29 çirî - 4 teşrîn 2001

Civîna 31emîn a Kurmancî di navbera rojên 29/10 ta 4/11/2001an de li bajarê Sevrê (nêzîkî Parîsê), li Fransayê civiya. Beşdarên civînê li ser termên kosmêtîk, peyvên dunavî, navlêkirina heywanên kedî, stranên folklorî, peyvên kurdî di zimanên cîran de û îdyomên kurdî xebitîn...

Di vê civînê de Mistefa Aydoğan (Mêrdîn), Lutfî Baksî (Xerzan), Elîşêr (Wan), Rojan Hazim (Hekarî), Hemîd Kiliçasalan (Mêrdîn), Emîn Narozî (Batman), Kendal Nezan (Diyarbekir), Selam Nûman (Qamişlo), Cemal Onursal (Cizîr), Zinar Soran (Dêrik), Behroz Şucaî (Kotol), Newzad Şukrî (Duhok), Têmûrê Xelîl (Rewan) û Reşo Zîlan (Agirî) beşdar bûn.

Encamên civînê di vê hejmara Kurmancî de tên belav kirin.

Termên kosmêtîk

Amadekar : Rojan HAZIM

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
bêhn: bîn, hilm, bihn	koku	odeur, senteur, fragrance, parfum	fragrance, perfume
bêhna xweş: bîna xweş	güzel koku, parfüm	fragrance, parfum, senteur	fragrance, perfume, scent
gulav	gül suyu, gülab	eau de rose	rose water
ava gulan	gül suyu	julep	julep
misk	misk	musc	musk
enber	amber	ambre gris	ambergris
esans	esans	essence (d'une fleur)	essence
lewante: lewente, lewento	lavanta	eau de lavande	lavender water
kolonya, qolonya	kolonya	eau de cologne	eau de cologne
krem, çevrînk	krem	crème	face cream
melhem	merhem	pommade, onguent	ointment, ungent
xweçêkirin	makyaj	maquillage	make-up
xwe çêkirin	makyaj yapmak	se maquiller	to make up
dermanên xweçêkirinê	makyaj malzemeleri	produits de beauté	beauty products
xwe sorav kirin	koyu tonda boyanmak	faire un maquillage sombre	put on a dark make-up
xwe spîyav kirin	açık tonda makyaj etmek	faire un maquillage clair	put on a fair make-up
krema hinarokan (hinarikan)	allık	crème pour les joues	face cream
oje, rengê neynûkan (nûnikan)	oje	vernis à ongle	fingernail polish
bêhnkuj, bînkuj, deodorant	deodoran	déodorant	deodorant
ojebir	oje temizleyicisi	dissolvant de vernis à ongle	fingernail polish remover
rûj, lêvsork	ruj	rouge	rouge
qelema lêvan	dudak kalemi	crayon à lèvres	lip pencil
qelema birûyan	kaş kalemi	crayon à cils	eye-brow pencil
rîmel, maskara	rimel, maskara	rimmel, mascara	mascara
makyajbir	makyaj temizleyicisi, demakiyan	démaquillant	make-up remover
şîrê makyajbir	makyaj temizleme sütü	lait démaquillant	face cleaning milk
krema makyajbir	makyaj temizleme kremi	crème démaquillant	face cleaning cream
pûdre	pudra	poudre	powder
pûdredank	pudra kutusu	poudrier	(powder) compact
sfenc, sunger	sünger	éponge	sponge
sfenca pûdreyê, sungera pûdreyê	pudra süngeri	houppette à poudre	powder puff
firçe	firça	brosse	brush
penbû	pamuk	coton	cotton
kil	sürme	khôl	kohl
kilçîv	sürme çubuğu	bâton à khôl	stick of kohl
kildank	sürmelik	récipient à khôl	kohl box
sexbêrî, lênêrîn	bakım	soin	care
serşok, hemamok, germav	banyo, hamam	salle de bain	bathroom
pêşgîr, mexmel, qedîfk, destmal, melhefe, xewlî, holî, havlû,	yüz havlusu	serviette	towel
pêştemal, piştemal, pêşmalk, mêzer	banyo havlusu	serviette de bain	large bath towel
birnoz, robê hemamê	bornoz	peignoir	bathrobe
xweya pêyan	ayak tuzu, ayak bakımı tuzu	sel de pieds	footsalt
lûfik, lûfik	lif	gant de toilette	toilette cloth
lûfikê zivir	sert lif	gant de crin	loofah
kîsikê xweşûştinê	hamam kesesi	gant de toilette	cloth bath glove
şampûan, şampo	şampuan	shampoing	shampoo
sabûn	sabun	savon	soap
kevirê paniyê, berê pahniyê, kûçê pehniyê	sünger taşı	pierre ponce	punice (stone)
krema rû	yüz kremi	crème de visage	face cream
krema destan	el kremi	crème de main	hand cream
krema laşî	vücut kremi	crème de corps	body lotion
krema lêvan	dudak kremi	crème de lèvres	lip cream
balsam; pornermk	balsam	après-shampoing	hair conditionner
losyon	losyon	lotion	lotion
krema tavê	güneş kremi	crème de soleil (crème du jour)	sun tan lotion
mask	maske	masque	mask
krema şevê	gece kremi	crème de nuit	night cream
perixandin; mizdan, mistdan, vemaliştin, firkandin, ferikandin, masaj	masaj	massage	massage
tiraş: kurkirin	tıraş	rasage	shaving, shave

neynik, eyne, eynik, mirêk, ayîne, qutiya ronahiyê	ayna	miroir	mirror
berber, kuafor, sertiraş, delak	berber, kuaför	coiffeur	hairdresser
meqesa berberan	berber makası	ciseaux de coiffeur	hairdresser's scisors
makîneya portiraşiyê	saç kesme makinası	tondeuse	hair clippers
makîneya rihtiraşiyê	sakal tıraş makinası	rasoir electrique	electric shaver
makîneya simbêl tiraşiyê	bıyık kesme makinası	appareil de taille des moustaches	moustache clippers
porzuhaker, makîneya porziwakirinê	saç kurutma makinası	sèche-cheveux	hair dryer
losyona berî tiraşê	tıraş öncesi losyon	lotion de prè-rasage	pre-shave lotion
losyona piştî tiraşê	tıraş sonrası losyon	lotion d'après-rasage	after-shave lotion
firçeya mûpaqijkirinê	kıl fırçası	brosse à poils	hair brush
firçeya tiraşê	tıraş fırçası	brosse à barbe, blaireau	shaving brush
sabûna tiraşê	tıraş sabunu	savon à barbe	shaving soap
kefa tiraşê	tıraş köpüğü	mousse à raser	shaving foam
spreya poran, bexa poran,	fisfis	aérosol, spray	spray
joleya poran	saç jölesi	gel de coiffeur	hair cream
biryantîn	biryantin	brillantine	brillantine
krema poran	saç kremi	crème pour cheveux	hair cream
cilêt, devik, gûzan, tîxe	tıraş bıçağı, jilet	lame de rasoir	razor blade
destiyê cîlêtê, rihtiraşînk	tıraş makinası	rasoir	shaver
gûzan, dûzan	ustura	rasoir, lame à raser	razor
hesanê/hisanê gûzanan	biley taşı	pierre à aiguiser les lames	stropping stone
qayîşa gûzanxeşkirinê	ustura bileme kayışı	pièce de cuir dur servant à aiguiser les lames	leather razor strop
şeb, berikê xwînbirrînê	şap, kantaşı	alun	alum
şe, şeh	tarak	peigne	comb
krema mûwerandinê, mûhilkirinê	tüydökücü krem	crème d'épilation	hair removing cream
deziyê mûkêşanê, takêş, deziyê hefafkirinê	tüydökücü ipliği	fil à extraire les poils	hair removal wire
mûçink: mûkêş	cımbız	pinces à épiler	tweezers
benîştê mûrakirinê, eqîde, adda, şîre, qajikê mûkişandinê	ağda, çamsakızı	gomme à épiler, cire à épiler	hair removing wax
meqesa neynûkan / nûnikan	tırnak makası	ciseaux à ongles	nail scisors
neynûkbirr: nûnikbir	tırnak kesici	coupe ongles	nail clippers
manîkur	manikür	manicure	manicure
pedîkur	pedikür	pedicure	pedicure
kartik, kêrtik, mevreda neynûkan	tırnak törpüsü	lime à ongle	nail file
macûna diranan	diş macunu	dentifrice	toothpaste
dirankolk, dirankurêsk, zîlikê didanan, kurdan, darikê didanan	kürdan	cure-dent	tooth pick
rengkirina poran/ boyaxkirina poran	saç boyama	teinte de cheveux	hair dye
xena, henne, hinne	kına	henné	henna
xena, henne kirin, henne têdan	kına yakmak, kına sürmek	mettre du henné	to henna one's hair

Navlêkirina heywanên kedî

Amadekar : 'ELÎŞÊR

PEZ
MÎ (MIH, MÎH)

Armîşê
Aso
Bager
Bahzî
Barano
Bayêvo
Berfo
Bêrîvan
Beybûn
Bêzar
Bilbil
Binevş
Bokê
Bozê
Çîçeko
Cunê
Dahlê
Delal
Dirê
Gerdan
Gewrê
Gogerçîn
Gozel
Guhar
Gulê
Gulîzer
Heyvo
Hezar
Hezarê
Horî
Hurê
Îpeko
Kejê
Kewê
Kewser
Keyser
Koçê
Kokê
Kolê
Kubar
Kulavo
Kurê
Kurîso
Leyla
Meyrê
Mircan
Nazê
Nexşê
Nîşan
Ordek
Payîz
Perê
Porê
Qaşê
Qazê
Qemer
Qerê
Qerefîl
Qerwaş
Qeytan
Qirmizo
Qulingo
Qurîşo
Rewşê
Rêzbar
Rihan
Rindê
Risel
Sedefo
Sêvo
Seyran
Sînem
Sîpan
Sîsê
Sorê
Sorgul
Soryaz
Sosin
Stêro
Şahrê
Şe're
Tasê
Tevrêz
Tûşê
Tûsî
Xalxal
Xan
Xanê
Xarsê
Xasxask
Xemlo
Xezal
Xezo
Xito
Xoxê
Xunaf
Zerê
Zêro
Zeyno
Zeytîno
Zirav
Zînê
Zozan

BIZIN

Askê
Bazino
Beşê
Belê
Bengê
Birdê
Çalê
Çûrê
Gêlaso
Gevezê
Guhbel
Gustîlo
Hejîro
Hemsê
Henkê
Hîtê
Hoşê
Kelê
Kevelê
Keverê
Kêjal
Kirrxinê
Kolê
Mewîjo
Pihoşê
Şaxê
Şe'nê
Şengê
Şerabo
Xencerê
Xencero
Xezal
Xêzê
Xunavê
Zînê
Ziravê

GA

Beşo
Çalo
Çavreş
Çeleng
Ceyran
Çolo
Delal
Dîlber
Dilo
Dusipo
Findo
Heyran
Îno
Kejo
Kolê
Koro
Le'do
Lewend
Qîro
Qumaş
Reşo
Rindo
Seyran
Soro
Şatir
Şatro
Tehlo
Varto
Xezal

ÇÊLEK

Beşê
Borê
Çolê
Delal
Dusipê
Gurcê
Înê
Kejê
Mircê
Mîsê
Qîrê
Rindê
Xemê
Zerê

SE (KÛÇIK)

'Eceb
Bazin
Beşo
Belek
Bêmal
Bênav
Beyaz
Bigir
Bikûj
Bozo
Çavreş
Çeper
Çerxê
Devreş
Dijwar
Dîno
Doxê
Êrîş
Gampir
Gernas
Gevez
Gewro
Gobel
Gurêx
Guhdar
Guhderz
Guhloş
Guhreş
Guro
Gurzo
Haro
Hergor
Heval
Hirço
Kapreş
Kero
Kêtik
Kotan
Kulab
Lebere
Melesê
Nezer
Perê
Pişîk
Qafreş
Qerebaş
Qero
Qesab
Qezer
Qirmo
Qolo
Qopo
Rikêb
Seydo
Soro
Şemo
Şepal
Şêro
Şevder
Şîro
Şiyar
Teyar
Tolê
Tolo
Xewar
Xewlê
Yeman
Zalim
Zalo
Zero
Zinar
Zorgîn

PIŞÎK (KÊTIK, PISÎK)

Çavmorik
Gogê
Hevrîşm
Hevrîşmo
Lawê
Mircanê
Nêrgiz
Nermê
Nermîş
Nermîşo
Pembî
Reşêle
Sarê
Sebrê
Şepal
Şoxê
Tiftîko
Xewar
Xirnê
Zorgîn
Zoro

GAMÊŞ Û MADEK

Batman
Dewran
Dîno
Hêço
Leylan
Maran
Şaho
Şatir
Şaxo
Şero
Şêko
Qîro
Xadim

HESP Û MEHÎN

Bazo
Borêger
Bozê
Bozêrewan
Bozo
Dundil
Gêjo
Genco
Kesra
Nûşîrewan
Nûma
Rexşêbelek
Seglawî
Sîgal
Şemê
Zozekê

HÊSTIR

Bozê
Mircê
Oco
Sorko
Xecê
Xeco

Peyvên kurdî-îranî di zimanên cîran de

1 - Di zimanê tirkî de (VI)

Amadekar: Reşo ZÎLAN
Behroz ŞUCAÎ

	fransizî	îngilîzî
pabuç: papûç, papûçik, ***far:*** papûş	chaussure, pantoufle	shoe, slipper
padişah: padişah, ***far:*** padişah, ***peh:*** patexşa	souverain, sultan ottoman	sovereign, the sultan of the Ottoman empire
pafta: *pafte* (n), ***far:*** bafte	section d'un croquis, d'un plan ou d'une carte	section of a large map
paha: biha, ***far:*** beha, ***peh:*** vehak	prix, valeur	price, value
pak: pak, ***far:*** pak, ***peh:*** pak	pur, propre, sacré	pure, proper, clean, holy
pakize: paqij, pakij, pakîze, ***far:*** pakîze, ***peh:*** pakîzek	pur, innocent, chaste	pure, innocent, chaste
palas: palas, ***far:*** palas, pelas	tapis grossier fait de poils de chèvre ou de chiffon	coarse carpet of goat-hair or rag
palan: palan, ***far:*** palan	bât	broad soft saddle
pamuk: pembû, penbo, pemî, ***far:*** penbe, ***peh:*** pembeg	coton	cotton
pancar: *pincar*	herbes comestibles	edible herbs
panzehir: panjehr, panzehr, ***far:*** padzehr, ***peh:*** padzehr	antidote	antidote
para: pere, pare, ***far:*** pare ***peh***: parek	argent	money
pare: *pare, par*, ***far:*** pare, ***peh***: parek	pièce, portion, part	piece, portion, part, fragment
parça: perçe, parçe, ***far:*** parçe	pièce, portion, morceau	piece, portion, fragment
parsa: pars, ***far:*** parse, perse	mendicité	begging
parsa toplamak: *pars berhev kirin*	faire la quête, faire la manche	to beg, to take a collection of money from the crowd
patlıcan: bacan, balincan, balîcan, badimcan, bacanreş, ***far:*** badimcan	aubergine	eggplant
pay: par, pay, ***far:*** pare, ***peh***: pareg, ***sans:*** paj, ***lat:*** pars	part, partie	part
payanda: payende, pal, ***far:*** payende	étai, support	support, strut
paye: paye, ***far:*** paye, ***peh:*** payek	degré, grade, dignité, rang	degree, rank, grade, dignity
payidar: payîdar, ***far:*** paydar	durable, constant, permanent	enduring, constant, permanent
payitaht: paytext, ***far:*** paytext	capitale	capital city
paymal: paymal, ***far:*** paymal, pamal	détruit, foulé aux pieds, en ruine	trodden under-foot, destroyed, ruined
pazar: bazar, ***far:*** bazar	1) marché; 2) dimanche	1) market, market place; 2) Sunday
pazı: (botanik) pazîk, pazî,***far:*** pajû	bette	chard, beet
pazı: (anatomi) pazû, bazû, ***far***: bazû, ***peh:*** bazûk	biceps	biceps
pazıbend: bazbend, ***far:*** bazûbend	amulette portée autour des bras (des biceps)	amulet worn round the arm
peçe: pêçek/ pêçîn, ***far:*** pîçek	voile	veil
pederşahi: *pederşahî*, ***far:*** piderşahî	patriarcal	patriarchal
pehlivan: pehlewan, palewan, pahlewan, pêlewan, ***far:*** pehlewan	1) lutteur; 2) champion, homme fort, héros	1) wrestler; 2) champion, strong man, hero,
pejmürde: pêjmûrde, pejmûrde, pejmurde, ***far:*** pejmurde	1) usé, râpé, élimé; 2) en haillons	1) shabby, worn out, ragged; 2) in rags
peksimet: beksimed, baqisme, ***far:*** beksemed (beksemat)	sorte de biscuit sec	hard biscuit
pelte: palûze, ***far:*** palûde	dessert en gélatine à base de farine et de sucre	flavored jelly-like dessert made with flour and sugar
peltek: peltek, zimanpilt (=zimanviz, zimantil, zimantis)	bêgue, qui zézaie	stutterer, s.o. who lisps
pembe: penbe, pembeyî, perzî, ***far:*** penbe, ***peh:*** pembek	rose, rosé	pink, rose coloured, rosy
pencidü: pênc û du, ***far:*** penc û do	dès de cinq et deux	dice score of five and a two
pencüse: pênc û sê, ***far:*** penc û sê	dès de cinq et trois	dice score of five and and three
pencüyek: pênc û yek, ***far:*** penc û yek	dès de cinq et un	dice score of five and one
pencere: *pencere*, ***far:*** pencere	fenêtre	window
pençe: pence, penc, ***far:*** pence, ***peh:*** pencek	griffe	claw, talon
perakende: pergende, perginde, perakende, ***far:*** perakende	1) dispersé, confus, désordonné; 2) détaillant	1) scattered, dispersed, confused; 2) retailer
perçem: perçem, pirçem, pirçik, ***far:*** perçem	1) touffe ou mèche de cheveux; 2) oriflamme, drapeau, bannière	1) tuft of hair; 2) banner, flag, oriflame
perçin: perçîn, perçîm, ***far:*** perçîn, ***peh:*** perçîn, perzîn	rivet	rivet
perdah: perdax, ***far:*** perdaxt	polissage	polishing
perde: perde, ***far:*** perde, ***peh:*** perdek	rideau	curtain
pergel: pergel, pergal, pergar, ***far:*** pergal, pergar	compas	pair of compasses
perhiz: perhîz, parêz, ***far:*** perhîz, ***peh:*** pahrêç	diète, régime	diet
peri: perî, ***far:*** perî, ***peh:*** perîk	fée	fairy
perişan: perîşan, ***far:*** perîşan, ***peh:*** perîş	en désordre, en ruine, perturbé	scattered, disordered, wrecked, perturbed
perşembe: pêncşem, pêncşemb, ***far:*** pencşenbe	jeudi	Thursday
perva: *perwa*, ***far:*** perva	crainte, retenue, réserve, pertinence	fear, restraint, pertinence
pervane: perwane, ***far:*** pervane, ***peh:*** pervanek	1) phalène; 2) hélice, pale, ventillateur	1) moth, (insect); 2) flywheel, propeller, paddle wheel, fan
pervaz: perwaz, perwaze, ***far:*** pervaz	plinthe, corniche	plinth, cornice, molding
pervin: Perwîn, ***far***: perwîn, ***peh:*** pervîç	Pléiades	the Pleiads
perviz: Perwîz, ***far:*** perwîz, ***peh:*** pervîç	victorieux, puissant, fortuné	victorious, fortunate, powerful
pes: bes, pes, ***far:*** bes, ***peh***: pes	1) ça suffit, ça dépasse la mesure; 2) je me rends, j'accepte ma défaite	1) that beats all, it's the limit; 2) I surrender, I accept my defeat
peşin: pêşîn, pêşî, pêşin, ***far:*** pîşîn	en avance, paiement d'avance	in advance, prepayment, paid in advance
peşkeş: *pêşkêş*, ***far:*** pîşkeş	présent, offrande	gift, offering brought to superior
peşkir: *pêşgîr, pêjgîr*, ***far:*** pîşgîr	serviette de bains	towel
peşrev: *pêşrew*, ***far:*** pîşrew	avant-garde	vanguard, forerunner
peştamal: pêştemal, pêşmal, piştemal	1) grande serviette de bain; 2) tablier	1) big towel; 2) apron, waist cloth
peyda: peyda, ***far:*** peyda, ***par:*** peydag	existant, manifeste, visible, produit	existent, manifest, visible, produced
peyderpey: peyderpê, pêdepêde, pêbipê, ***far:*** peyderpey	pas à pas, graduellement, peu à peu	step by step, by degrees, little by little
peygamber: Pêxember, pêximber, ***far***: peyxember, ***par:*** padxam	prophète, messager	prophet, messenger
peyk: peyk, ***far***: peyk, ***peh:*** peyg	satellite	satellite
peynir: penîr, penêr, ***far:*** penîr, ***peh:*** penîr	fromage	cheese
peyrev: peyrew, ***far:*** peyrew	suiveur, disciple, imitateur	disciple, follower, imitator
pezevenk: pêzeweng, ***far:*** pejavend	maquereau, souteneur, chenapan, gredin	pimp, scoundrel

pılı pırtı: pilî û pirtî, pel û pot, pil û pirt, pirpot	effets, haillons	old rubbish, rags
piç: bîj, pîç, bîjî, bêjî, bîc, ***far:*** beçço, bece	bâtard	bastard
pilav: pilaw, pelaw, ***far:*** pilow	pilaf	pilaf
pîr: *pîr*, ***far:*** pîr	maître spirituel d'un ordre religieux	spiritual leader of a religious order
pirinç: *birinc*, ***far:*** birinc	riz	rice
pis: *pîs*, ***far:*** pîs	sale, impropre, souillé	dirty, filthy, foul
pişman: poşman, pêşîman, peşêman, ***far:*** peşîman, peşêman ***peh:*** peşêman	repentant, pénitent, désolé	repentent, penitent, regretful
piyade: peyade, pîyade, ***far:*** piyade, ***peh:*** piyatek	1) piéton; 2) soldat d'infanterie	1) pedestrian; 2) foot soldier, infantry
piyaz: pîyaz, pîvaz, ***far:*** piyaz, ***peh:*** peyaz	1) oignons coupés; 2) hors d'œuvre à base d'oignon et d'haricot	1) chopped onion; 2) dish principally flavored with onion (beans, etc)
post: *post, pîst*, ***far:*** pûst, ***peh:*** pûst	peau d'animal	skin, hide
postal: *postal*, ***far:*** pûstgale	bottes de soldat en cuir	heavy army boot
pul: *pûl, pol*, ***far:*** pûl, ***peh:*** pûl	1) monnaie; 2) timbre; 3) écaille	1) money; 2) stamp; 3) scale, shell
polat: polat: pola, polad, pîla, ***far:*** pûlad, ***peh:*** polat	acier	steel
puşt: pûşt, ***far:*** puşt, ***peh:*** puşt	jeune prostitué	catamite
puşu, puşi; pûşî, poşî, ***far:*** pûşî	voile	veil
put: *pût*, ***far:*** but, ***peh:*** but	idole	idol
putperest: *pûtperest*, ***far:*** butprest	idolâtre	idolater
püf: *puf, pif*, ***far:*** puf	souffle	breath
raf: *ref, refik*, ***far:*** ref	étagère	shelf
rahşan: *rehşan, rexşan*, ***far:*** reẍşan	brillant, reluisant	gleaming, glittering, shiny
rahvan: *rewan, rehwan*, ***far:*** revan, ***peh:*** ruwan	qui court bien, qui coule bien	runnimg or flowing easily
rast: *rast;* ***far:*** rast, ***peh:*** rast	droit, vrai	right
reçel: *reçel, rîçal, rêçal*, ***far:*** rîçar, rîçal	confiture	jam
rehber: *rêber, rehber*, ***far:*** rehber	guide	guide
rencide: *rencîde*, ***far:*** rencîde, ***peh:*** reng, rencênîten	offensé, peiné, tourmenté, blessé	pained, tormented, injured, hurt
rençper: *rêncber, rêcber*, ***far:*** rencber	laboureur, travailleur	labourer, workman
rende: *rende, rinde*, ***far:*** rende, ***peh:*** rendîten	rabot	carpenter's plane, scrapen
rengarenk: *rengareng, rengûreng, rengrengî*, ***far:*** rengareng	multicolore	multicolour
renk: *reng*, ***far:*** reng, ***peh:*** reng	couleur	colour
reva: *rewa*, ***far:*** rewa, ***peh:*** rewak	convenable, digne, propre	suitable, worthy, propre
revan: *rewan*, ***far:*** rewan, ***peh:*** ruwan	âme	soul
revani: *rewanî*, ***far:*** rewanî	dessert à base de semoule de maïs	sweet made of corn semolina
rezene: Rizyan, rizyane, raziyane, rizyank, ***far:*** raziyane	***lat:*** feoeniculum, fenouil	fennel
rıhtım: *rixtim*, ***far:*** rîg, ***peh:*** rîk	quai	quay, wharf
ruşen: *rûşen*, ***far:*** roşen, ***peh:*** roşn	lumineux, radieux	luminous, radiant with happiness, beaming with joy

Îdyomên kurdî

Amadekar : Mistefa AYDOĞAN
Hemîd KILIÇASLAN

kurdî	**tirkî**	**fransizî**	**îngilîzî**
ma ez li ber golika me? ma ez serê kerê me?	eşek başı mıyım?	à quoi donc je sers? (litt.) suis-je donc le gardien de veaux? c'est-à-dire quelqu'un qui ne compte pas, à qui on ne demande pas son avis	what use am I? (lit.) "Am I the calves' gardian?" i.e. someone of no account, whose opinion is not asked
ma arvan avêtiye nav me? ma qey serê min ji xela û celayê derxistiye?	sanki dar günümün kurtarıcısı mısın? sana ne minnet borcum olabilir ki?	(litt.) ce n'est tout de même pas toi qui m'a sauvé de la famine: pour quoi te serais-je redevable?	(lit.) after all, it wasn't you who saved me from starvation : why should I be endebted to you?
lingê wî erd nagire: daweta diya wî ye	keyiften ayağı yere basmıyor	(litt.) de plaisir ses pieds ne touchent pas terre: être sur un nuage; planer de plaisir, être tout à son plaisir	(lit.) his feet didn't touch the ground; he was so glad; crazy with joy
ma bêjiyê ser bava ye? ma te li erdê diye?	yerde mi buldun ki değer vermiyorsun?	l'as-tu donc trouvé par terre au point de ne lui donner aucune importance?	did you find him so beaten down that you thought him so unimportant?
li kerê mirî gerîn, li malê mirî gerîn	beleşçi olmak, bedava mal peşinde koşmak	(litt.) chercher les charognes d'âne; courir après des choses gratuites	(lit.) looking for donkey's scavengers; running after things which are free
li ser (pey) pejnê çûn	duyumlarla hareket etmek	agir selon son flair ou ses intuitions	act by intuition
li qoziyê / quncikê asê bûn	köşeye sıkışmak	être coincé, être acculé	to be caught or pushed into a corner
li ser qûnê rûniştin: li ser qûna xwe rûniştin	kıçı üstüne oturmak	rester assis sur le cul, renoncer à ses prétentions	remain seated on one's arse, to give up one's claims
ma den e ku tuê tê de kî? ma gana li ser pirê ye?	boya küpü değil ki batırıp çıkarasın? alel acele olacak iş değil	ce n'est pas quelque chose qu'on puisse faire à la va-vite	It's not something one can do in a hurry
ma ji hina xwîn, ji hina av dihere: ma ê te tenê can e?	seninki can, bizimki patlıcan mı?	(litt.) est-ce que les uns versent du sang les autres versent de l'eau? ne pense pas seulement à ta peine, les autres peuvent aussi avoir mal	(lit.) do some shed blood and others shed water? i.e don't just think of your own troubles, others can have them too.
ma min cilikê camiyan diziye? ma min sûçik rewisandine? ma min hecacî tazî kirine? ma min pisîkê dêr û mizgeftan kuştine?	çok büyük kabahat mı işledim?	(litt.) ai-je volé le tapis de la mosquée? ai-je commis une faute très grave?	(lit) have I stolen the mosque's carpet? i.e. have I committed a serious offence?
ma tu li ser mûristanê (xuluqî) yî? ma gêrîk di qûna te de ye? tu li ser kuna mûriyan rûniştiyî? agir/ filfil/ îsot ketiye qûna te?	kıçına biber mi ekildi, acelen ne?	(litt.) es-tu assis sur une fourmillière? pourquoi donc es-tu si pressé?	are you sitting on an ant hill ? why are you in such a hurry ?
maht (qan) sar kirin: deqê (hewesê) yekî şikandin	oyunu soğutmak, hevesini kırmak	calmer le jeu, briser l'enthousiasme, apaiser l'ardeur	calm things down, dampen enthusiasm, cool tempers

te mal anîn stûna malê: te ediland! te kire çîrik	maşallah tam da becerdin!	(litt.) tu as apporté la belle affaire jusqu'au pilier rompu: c'est tout ce que tu rapportes; la montagne a accouché d'une souris	(lit) you've brought a fine bargain to the broken pillar, is this all you've brought, made a mountain out of a mole hill
mala xwe bi destê xwe xerab kirin	kendi eliyle evini yıkmak	causer sa propre perte	brought about his own downfall
malik li hevdû şewitandin: malik li hev xerab kirin	biribirinin evini yıkmak	causer la perte de l'une et de l'autre partie	brought about the downfall of both parties
mastê xwe li gelek sûkan firotin	deneyimli olmak, görmüş geçirmiş olmak	(litt.) avoir vendu son yaourt sur beaucoup de marchés; être expérimenté	(lit) to have sold one's yoghurt on several markets, i.e. to be very skillful
mêşa girî li dorê çûyîn û hatin	belasını aramak	chercher la punition, (litt.) la mouche à pleurer tourne autour de lui	looking for punishment (lit.) the fly of tears is buzzing around him
mêjiyê kera xwariye	eşek beyinli, kaz kafalı	(litt.) qui a mangé de la cervelle de l'âne; stupide, écervelé	(lit) someone who ate the donkey's brains, i.e. is stupid, brainless
meriv newêre li ber bîna wî bisekine	çok asabi	soupe au lait, très irascible	very ill tempered
mexelê wî bi qurîncok (gurîne) e	huzursuz, diken üstünde duruyor	il est mal à l'aise, sur la braise	he is on hot coals, i.e. he is ill at ease
min ne kirrîye û ne firotiye: haya min jê tune	bu işten haberim yok, ilgim yok	je ne suis pas au courant de cette affaire, je n'y suis pour rien	I know nothing about this, I'm not involved
mirad di qirikê de mayîn: miraz di çav de man	muradına ermemek	ne pas voir la réalisation de ses voeux, en particulier être frustré en amour	does not see his wishes achieved (especially meaning frustrated in love)
mirina wî hatiye	eceline susamış	il cherche sa mort	he's trying to kill himself
mîza wî ne zelal e; ava wî şolî ye	tekin değil, güvenilmez	il n'attire pas confiance	he does not inspire confidence
li morîkên diya xwe geriyan	ilgisiz bir yerde bulunmak, ilgisiz bir işle uğraşmak	se trouver en un lieu ou dans une affaire inattendus	to find oneself in an unexpected place or situation
mû bi zimanê me ve hat	dilimizde tüy bitti	(litt.) à force de répéter des poils ont poussé sur notre langue; nous avons tant répété	(lit) repeated oneself so often that hairs have grown on the tongue, i.e. we have repeated it so often
mû li zimanê wî nagere /naaliqe	akıcı bir şekilde konuşmak	parler couramment, sans hésitation	to speak fluently, without hesitation
nan bi xwê, xwê bi tam hiştin	tadında bırakmak; ölçüyü kaçırmamak	ne pas franchir les bornes; garder la mesure	does not go overboard, i.e. keeps his balance
nanê bêxwê xwarin: nanê gêjê xwarin	güçsüz, dayanıksız olmak	(litt.) manger du pain sans sel; être peu résistant, peu robuste	(lit) to eat bread without salt; i.e. to have fragile health, not strong
nanê min bêxwê ye: şikeva ye, qenciya min vala diçe	iyiliğim boşuna gidiyor, karşılık bulmuyor	(litt.) mon pain est sans sel, mes bonnes actions ne sont pas récompensées; je fais du bien mais nul ne m'exprime de la reconnaissance	(lit) my bread is unsalted, i.e. my deeds are unrewarded, I do good but no one shows any gratitude
nan û xwêyê wî li ser çoka(çonga)/ gûzika wî ye	nankördür	(litt.) son pain et son sel sont sur ses genoux; il est ingrat, il s'en va dès qu'il a fini de manger et oublie son bienfaiteur	(lit) his bread and his salt are on his knees; i.e. he is ungrateful, he leaves as soon as he's finished eating and forgets his benefactor
nava xwe xistin!	ağır bir iş becermek	s'acquitter d'une lourde mission, déployer de grands efforts	to have achieved a heavy task, to have made great efforts
navika yekî birîn	göbeğini kesmek, birinin göbeğini kesmiş gibi yakından tanımak	connaître qn de près (comme si on lui avait coupé son cordon ombilical)	to know someone intimately (as if one had cut his umbelical cord)
navika wan bi hev re girêdayî ye	göbeği birlikte kesilmiş, biribirinden ayrılmaz iki kişi	(litt.) leur cordon ombilical est commun, ils sont inséparables	(lit) they share the same ombelical cord, they are inseparable
ziravqetandî bûyîn: dil bizdiyan: navqetandî bûyîn: navik piçan/ piçîn	ödü kopmak, ödü patlamak	(litt.) avoir la vésicule biliaire éclatée de peur; avoir une peur bleue	(lit) to burst a gall bladder with fear; to be dead scared
navqetyayî; dilbizdiyayî, ziravqetiyayî, navzikpiçyayî	ödlek	poltron	poltroon, coward
nayê xwarin: nayê daqurtandin, nema di yekî de hilatin; gihiştin serê difnê	tahammül edilemez, dayanılamaz, yutulamaz	insupportable, impossible à avaler	unbearable, hard to swallow
ne bi kêrî defê, ne bi kêrî zurnê tê : ne bi kêrî mizgeftê ne bi kêrî dêrê tê!	bir işe yaramıyor	(litt.) il n'est utile ni pour la grosse-caisse ni pour le haut-bois, ou ni pour la mosquée ni pour l'église; c'est un bon à rien	(lit) he is useless both for the kettle drum or the flute, neither for the mosque nor for the church; i.e. he's a good for nothing
ne bi minê ne bi teyê: ne li min û ne li te ye, ne ker ket ne hîz diriha	umursamaz, hiçbirşey olmamış gibi hareket eden	indifférent; qui ne s'en soucie pas, qui se comporte comme il ne s'était rien passé	indifferent; he doesn't bother; he acts as if nothing had happened
ne sar lê tê ne germ	ona bir türlü yaranamaz, ne soğuk yarar ne de sicak	ni le froid ou le chaud ne lui conviennent; on ne peut lui plaire	neither hot nor cold suit him; i.e. it's impossible to please him
ne xêra sibê, ne qeda êvarê (şevê)	ne sabahın balı, ne de akşamın belası	(litt.) il vaut mieux ne pas avoir du bien le matin s'il doit apporter une calamité le soir	(lit) it's better not to have a good morning if it means having a disaster in the evening
nebûye dîk azan (bang) dide	horoz olmadan ötüyor	(litt.) il chante avant de devenir un coq; entreprendre des actions au-dessus de ses forces	(lit) he crows before becoming a cock, i.e. he takes on more than he's capable of doing
(bila) nehikê li ser dehikan (be)	dokuzu kabul eden onuda eder	qui accepte 9 coups peut encaisser aussi le dixième	if s.o. accepts 9 blows he can stand the tenth
neynûk (nenûk, neynok) nemaye ku pê bixurîne	kaşınacak tırnağı bile kalmayan, herşeyini kaybetmiş	(litt.) il ne lui reste plus rien, pas même des ongles pour se gratter; il a tout perdu	(lit) he has nothing left — not even nails to scratch with ; he has lost everything
nigê (lingê) xwe li guhê xwe dixe	boş konuşuyor, konuşmasına hiç değer verilmeyen	nul ne prend en compte ses paroles; le chien aboie la caravane passe	no one takes any notice of his words; the dogs barks but the caravan goes on
niklê yekî sîr kirin	kışkırtmak, tahrik etmek	provoquer, exciter, inciter	to provoke, to excite; to incite
nîskek morîkan di nav gûyê xwe de dîtiye	kendini bir şey sayıyor; bokunda boncuk görmüş	(litt.) il a trouvé une lentille dans ses excréments; se prendre pour qn d'important	(lit) he found a lentil in his shit; i.e. he thinks he's someone important
nivişta wî di stûyê wî de ye	tescilli deli, zır deli	c'est un fou confirmé	he a certified lunatic
nivîştên wî ketine avê	şansı yok, değeri bilinmiyor	il n'a pas de chance, ses qualités sont ignorées	he has no luck, his qualities are ignored

Peyvên Stranên folklorî

Amadekar : M. Emîn NAROZÎ

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
birader *(n)*	yakın arkadaş, dost	ami intime	close friend, intimate
heçî: herçî	... gelince	quant à	as for
guhdar *(n)*	dinleyici	auditeur	listener
guhdarî *(nm)*	dinleme, dinleyiş	audition	hearing, listening
xweşikbûn *(nm)*	güzellik	beauté	beauty
ji dêl ve: dêvla, di şûna (dewsa, cihê) ... de	... yerine	à la place de, au lieu de	instead of, in place of
leyistin: lîstin, yarî kirin	oynamak	jouer	to play
xort	genç erkek	jeune homme	young man
hiz kirin: hez kirin, hejî kirin	sevmek	aimer	to love
defa singê: depê singî	göğüs kafesi, göğüs	poitrine, cage thoracique	chest, thorax
dişiv	çift vuruş	coup double	double rythme
dişiv kirin,	oyunda iki defa vurmak	donner un coup double	to play double time
vegerandin	geri çevirmek, geri vurmak	retourner, renvoyer	to return, to send back
îro: evro	bugün	aujourd'hui	today
tep	şamar	tape	slap
qê: qey	sanki	comme si	as if, as though
xwestin: xwastin	istemek	demander	to ask
şev	gece	nuit	night
xencer	hançer	poignard, dague	dagger
hestî	kemik	os	bone
deşt	ova	plaine	plain, lowland
perê avê: rexê avê, lêva avê, kenarê avê	su kenarı	bord de l'eau	bank of river, shore
çiqas, çend	ne kadar	tant, autant	so much
xwe lê girtin: xwe li yekî girtin	1) birine sığınmak, himayesini dilemek; 2) birini beklemek	1) s'en remettre à qqn, chercher la protection de qn; 2) attendre qn	1) to put one's trust in s.o., to seek protection from s.o.; 2) wait for s.o.
xwe li tiştekî / cîhekî girtin	bir şeye /yere yönelmek, o yönü hedef almak	s'orienter vers qqch; aller dans la direction de	to go towards s.th
gav (nm): pêngav (nm)	adım	pas	step
axa (n)	ağa	agha	agha
axatî (nm)	ağalık	dignité d'agha	state and condition of being an agha
mexsed: mebest, meram	maksat	intention, but	intention, purpose, aim
bedl: qat, taxim, destekinc	takım elbise	costume	suit (of clothes)
şivan	çoban	berger, pâtre	shepherd
zeraq (nm)	tanyeri	premières lueurs de l'aube	first rays of the daybreak
mij	sis	brouillard, brume	fog, mist
qahwe: qawe	kahve	café	coffee
ewr	bulut	nuage	cloud
gumgum	kumkuma	un grand récipient au col étroit	a large bodied narrow necked vase
şîv	akşam yemeği	dîner	dinner
şerjêkin, serjêkirin (nm)	kesme, başını kesme	égorgement, abattage	slaughter
mazûvan/mazûrvan: mêvandar, mêhvandar	ev sahibi	hôte	host
qediyan: qedîn	bitmek	finir, se terminer	to end, to come to an end
seqet	sakat	handicapé, infirme, invalide, défectueux	handicapped, invalid disabled, infirm, defective
bawî	romatizmalı	rhumatisant	rheumatic
kurk (nn)	kürk	fourrure, manteau de fourrure	fur, fur coat
kimêl: kembêl, şaqûl, gincî	dışkılı yün	laine souillée de crottes	wool soiled with shit
bêrîvan: banedar	sağıcı kadın	trayeuse, femme qui trait du lait	milk maid
taştê, têşt	kahvaltı	petit-déjeûner	breakfast
ta (n), hevta, hemta	hemta, denk, eş	égal, de même niveau	equal, of the same level
hêdî	yavaş	lentement	slowly
şamgeylanî	kadın giysilerinde kullanılan bir cins çiçekli kumaş, bir tür kadin giyşisi	sorte de tissu à motifs floraux utilisé dans les vêtements féminins	flowered cloth used for women's dress
çira şîr	1) süt sıkımı; 2) tertemiz	1) un filet de lait; 2) pur, sans défaut	1) a trickle of milk; 2) pure, flawless
kişandin	çekmek	tirer, attirer	to pull, to draw, to attract
wext	vakit	temps	time
ketin heyrê	ne yapacağını bilmemek, çaresiz olmak	être désarmé, ne pas savoir quoi faire	to be disarmed, not to know what to do
xatûn	hatun	dame	lady
veşartin	saklamak, gizlemek	cacher, dissimuler	to hide, to conceal
rîş	püskül	pompon	tassel
xelk: gel, xelq	halk	peuple	people
kenîn	gülmek	rire	to laugh
şev lê gerîn	gece sersemliğine uğramak	être mal réveillé,être étourdi	to be half awake
kengî: kengê	nezaman	quand	when
xatir	hatır	considération, estime, considération qu'une personne attend d'une autre	esteem, consideration, the consideration that one person expects from another
ji xeynî: ji bilî, bilî, xeynî; zêdeyî, ji derveyî	gayri, başka, dışında	à part, hormis, outre, excepté	besides, except
deqandin: deq kirin, deq lê dan, deq lê kirin	dövme yapmak	tatouer	to tattoo
qeşa	buz	glace	ice
dor	1) sira; 2) etraf, çevre	1) tour; 2) autour	1) turn; 2) around
dora elbê	kutunun çevresi	autour de la boîte	going round in circles
hîva çardeşevî	dolunay	pleine lune	full moon
stêr, stêrk	yıldız	étoile	star
bi şewatî	yakıcı, etkileyici	brûlant, touchant	burning, touching
xurbet: xerîbî, biyanî	gurbet	terre étrangère, exil	exile, foreign country

qatilme: qitilme	verimli, yeşilliği bol, şen	prospère, abondant	prosperous, abundant
bihara qatilme	şen, yeşilliği bol bahar	printemps abondant, prospère	prosperous spring
merxes: sinceq, çelok, derziya xileqandî,	çengelli iğne	épingle double, épingle de nourrice, épingle de sûreté	safety pin
kebas: çitpit	çıtpıt	bouton de pression	press stud
abor: ebûr, îdare	geçim	subsistance	living, livelihood
zarok: mindal, biçûk, sebî, gede, sêwelek	çocuk	enfant	child
sabûn	sabun	savon	soap
bes	1) yeter, kafi; 2) yalnız, sadece	1) assez; 2) sauf, seulement	1) enough; 2) but, only
şimamok	şamana	melon	melon
xulam	hizmetçi	serviteur	servant
qapan	kantar	bascule	steelyard for weighing
gelacî: fesadî	fesatlık, dedikodu	intrigue, médisance	intrigue, slander
mêzîn: terazî, şihîn	terazi	balance	balance, pair of scales
xeyidin: silbûn, aciz bûn	darılmak	se fâcher	to become cross, angry
baran	yağmur	pluie	rain
rijandin	dökmek	verser	to pour
xan	han, kervansaray	caravansérail	caravanserai
selefek siwar	bir atlı grubu	un groupe de cavaliers	a group of horsemen
sond xwarin	yemin etmek	jurer, faire le serment	to swear, to take an oath
jinberdan	kadın boşama	répudiation, divorce	repudiation, divorce
ji kîsê yekî	birinin kesesinden, hesabından	pour le compte de qn	to s.o.'s account or debit

Peyvên dunavî

Amadekar : Reşo ZÎLAN

kurdî	**tirkî**	**fransizî**	**îngilîzî**
Ç			
çal û çavî	göz gözenek	poreux	porous
çal û kort	delik deşik, çukur hendek	cahoteux, plein de trous	full of holes
çarşî û bazar, çarsû û bazar, sûk û bazar	çarşı pazar	quartier commerçant, commerces	shopping district, shops
çek û çol	araç gereç	outils, outillage	tools, set of tools
çek û posat	silah ve techizat	équipement militaire, armement	military equipment, arms
çek û rihêl (rihel, rihal): cihêz	çeyiz	trousseau	trousseau
çek û rext	techizat	équipement militaire, attirail	military equipment
çek û sîleh	silah	armes	arms, weapons
çerm û hestî	et kemik, deri kemik	très émacié, squelettique	skeleton-like, skinny
çê û xerab: baş û xerab, qenc û xerab	iyi kötü	tant bien que mal, d'une manière ou d'une autre	somehow, in some way or other
çil û çiya: çel û çiya: çiya û banî	dağ tepe	par monts, à travers les montagnes	over the mountains
çol û çiya	dağ bayır, dere tepe	par monts et par vaux	up hill and down dale
çirt û pirt	abuk sabuk laflar, zırt pırt	paroles incohérentes, bavardage creux	nonsensical talk
çol û beyar	kır kurak, kır kıraç	terre non cultivée	waste land
çol û pesar	kır yamaç	dans les collines	up in the hills
çûn û hatin	gidiş geliş, sosyal ilişki	va-et-vient, allées et venues, relations sociales	comings and goings, social intercourse
D			
dan û standin	alış veriş, ilişki, irtibat	commerce, échange, relation	commerce, trade, business, relations
dar û ber	ağaçlık, yeşillik	boisé, verdoyant	woody, green
dar û deste	uşak	laquais, valet	lackey, valet
ta û derzî, darik û derzî, ta û dezî	ipince, çok zayıf	très mince, maigrelet, maigrichon, fluet	scrawny, thin, skinny, reedy
dar û devî	çalılık	buisson	bush
dar û dirrî	ağaçlık dikenlik	buisson épineux	thorny bush, thorn bush
dar û derman	ilaç, derman	remède	remedy
das û qeynax: das û tar	orak ve parmaklık, biçici araçlar	outils du moissonneur	harvester's tools
def û zirne: dihol û zirne	davul zurna, şenlik	réjouissances, fête	festivities, celebrations
dek û dolab	entrika	intrigue	intrigue
del û dîn	deli dolu	inconsidéré, irréfléchi	unconsidered, thoughtless
dem û dezgeh	düzen, kurum, kuruluş	ordre, établissement, institution	order, establishment, institution
dem û dewran	zaman, felek	époque, fortune	epoch, time
der û cînar: der û cîran	konu komşu	voisin	neighbour
der û dinya	elalem	les gens, autrui	people, all the world, everybody
der û dor, dor û hêl, dor û ber, dewr û ber	etraf, çevre	milieu, alentours, voisinage	neighbourhood, surroundings
derd û kul: kul û derd	dert ve elem	peines, soucis, tourments	pains, worries, torments
dest û lep: lep û dest; bi dest û lep bûn	eline güçlü olmak, yiğit olmak	être brave (dans une empoignade), savoir se défendre	to be brave (in a fight), to know how to defend oneself
ji dest û lep ketin: ji dest hilanînê ketin	erkeklikten, yiğitlikten düşmek, dirençten düşmek	manquer de bravoure; ne plus être en mesure de se défendre	to lack courage, to be unable to defend oneself
bi dest û lep ketin nav	paldır küldür girişmek	attaquer sans mesure, s'empiffrer	1) to attack recklessly; 2) to gorge oneself
bi dest û pê: dest û ling	elli ayaklı, hareketli, iş bitiren, iş gören	actif, dynamique	active, dynamic
ji dest û pê ketin	takatten düşmek, hareketten düşmek	perdre sa mobilité, devenir dépendant	to be immobilised, to become dependent
dest û çav: ser û çav	el yüz	visage	face
deşt û çiya, deşt û banî	dağ ve ovalar	par monts et par vaux	up hill and down dale
deşt û zozan	ovalık yaylalık	hauts plateaux, alpages	high plateau, summer grazing grounds

dev û çav: ser û çav	sima, yüz	visage	face
dev û deling: daw û deling berhev kirin	tası tarağı toplamak	faire sa valise et s’en aller	to pack up and go
dev û diran	diş	dentition	dentition
dest û dar	koşul, şart	circonstance	circumstances
bi dev û ezman: bi dev û ziman	konuşkan, ağzı laf yapan	disert, loquace	fluent, loquacious
bê dev û ziman	az konuşan, sessiz	taciturne, peu loquace, silencieux	taciturn, silent
dev û lêvên lihev an xweşik	yüzü gözü düzgün	joli minois, visage harmonieux	pretty face
dev û lêvên şîrîn	tatlı diller	langage agréable	pleasant language
dev û poz	ağız burun	gueule	mug
dev û rû	sima, yüz	visage	face
dê û bav: daybab, daybav	ebeveyn	parents	parents
dê û dot: dê û qîz; day û kiç	ana kız	mère et fille	mother and daughter
dê û mak	anne	mère	mother
dil û ceger: dil û gurçik: dil û hinav; dil û mêlak	iç organları	entrailles	entrails, guts
diz û keleş	harami, soyguncu	brigand, bandit	robber, bandit
wek dîk û mirîşk li hember hev bûn	horoz ve tavuk gibi sürekli kapışmak	se regarder en chiens de faïence	to look at one another like porcelain dogs
dîn û cinî: pir dîn, hir dîn	zır deli	fou à lier	raving mad
dîn û har	azgın deli	fou furieux	mad with anger
dost û yar	sevgili	bien-aimé(e)	beloved
dûr û dirêj	uzun uzadıya	longuement	at great length
dû û dûman: dû û dûxan	toz duman	fumée épaisse	thick smoke

E

ehd û peyman: ad û qerar; ehd û wehd, soz û qewl	söz, ahid	engagement, pacte	commitment, pact
ehd û beht; di ehd û behtê de bûn	kararsız olmak	être indécis	to be indecisive
emr û îrade	emir, buyruk	ordre, commandement	order, injunction
erd û esman	yer gök	ciel et terre	heaven and earth
eşq û evîn, işq û evîn	aşk	amour	love
evd û qûl	kul köle	esclave	slave
eyd û erafat: îd û erafat	arife ve bayram günleri	veille et jour de fête religieuse	the eve and day of a religious festival
erz û eyal: irz û eyal: zar û zêç	çoluk çocuk	femme et enfants, famille	wife and children, household, family

Ê

êk û dû: ji êk û dûya xwe nehate xwarê	dediğinde ısrar etmek, taviz vermemek	rester sur ses positions, refuser toute concession, sans hésitation	to dig one’s heels in, to refuse any concessions, unhesitatingly
bê êk û dû	tereddütsüz	sans hésitation	without hesitation
êş û azar	acı ve ızdırap	peine et souffrance	pain and suffering
êş û elem	acı ve elem	peine	pain, effort
êş û jan	hastalık	maladie	illness
êş û kul	acı ve dert	peine, souffrance	pain, suffering
êtîm û sêwî	anadan babadan öksüz	orphelin de père et de la mère	orphaned (of both parents)

F

fen û fût: fen û fêl: fêl û fen, fêl û fût, find û fêl	hile, dalavere, hilehurda	ruse, fourberie, tromperie, stratagème	trick, cheating, guile, stratagem
fera û fol	kap kacak	vaisselle	dishes
feryad û fîxan	feryat ve figan	cris plaintifs, lamentations	lamentations, wailing cries
filan û bêvan	falan filan	tel et tel	such and such
filankes û bêvankes	falanca ve filanca	un tel et un tel	this one and the other
fort û zirt	övünme, hava atma	forfanterie, vantardise	bragging, boastfulness, boasting

G

gede û gûde	çoluk çocuk	gamin, garnement	kid, brat
gef û gurr, gurr û gef	tehdit	menace	threat, menace
bi gef û gurr	hiddet ve tehditle	furieusement, d’un air menaçant et furieux	furiously, having a furious and threatening air
gend û gemar : gil û gemar, gil û gû	pislik, toz toprak	saleté, immondice	dint, filth
geşt û seyran: ger û seyran	seyran, piknik, gezinti	excursion, promenade pique-nique	excursion, picnic, stroll, promenade
germ û germistan	kavurucu yaz sıcağı	grandes chaleurs d’été	the heat of summer, a heat wave
gewr û boz: spî û boz	bembeyaz	tout blanc, blanc de neige	pure white; snow white
gil û gemar: gend û gemar: gil û gû	pislik, kir, pasak	saleté, immondice	dirtiness, filth
gilî û gazin	şikayet ve yakınma, sitem	plainte et reproche	complaint and reproach
gilî û gotin	söz, laf	mot, parole	word
gil û gilêş: qirş û qal	çerçöp	brindilles, ronce	twigs, brambles thorns
girr û rik: kirr û rik	aşırı inat	obstination, entêtement	stubbornness, obstinacy
goşt û xwîn: li te bibe goşt û xwîn!	afiyet olsun, yarasın!	que cela te fasse du bien	may it do you good
ji goşt û xwînê hev bûn	aynı soydan olmak	être du même sang; être de proches parents	to be of the same blood; to be very closely related
bi goşt û xwîn bûn	etli butlu olmak	être bien en chair	to be full bodied, to be plump
gotin û galegal	laf	propos creux, paroles creuses	empty works, idle talk
govend û dîlan	şenlik, düğün dernek	réjouissances, festivités	festivities
gulik û gulabend	püsküllü, allı pullu	richement décoré	colourful and richly decked out
gul û çîçek, gul û gulçîçek, gul û kulîlk	çiçek	fleurs	flowers

KURMANCÎ
MAGAZINE LINGUISTIQUE KURDE
Supplément du bulletin de liaison et d’information
N° C.P. : 65913 A.S.

106, rue La Fayette, 75010 Paris - France
Tel. : 00 33 (0)1 48 24 64 64
www.fikp.org
Directeur de la publication : **Reşo ZÎLAN**
Réalisation : **S. ILITCH & M. HASSAN**